

En ö i havet

Lärarmaterial

Ämne:

Svenska och svenska
som andraspråk

Årskurs:

7–9

Antal lektioner:

8–12

OM ARBETSMATERIALEN:

Till boken *En ö i havet* finns förutom detta arbetsmaterial ett arbetsmaterial för eleven.

I det kan eleverna arbeta med på egen hand eller tillsammans med andra. Vill man kan också elevhandledningen vara grund för ett gemensamt klassarbete med boken.

I detta arbetsmaterial presenteras kort boken och författaren. Därefter ges förslag på hur *En ö i havet* kan introduceras, en plan förgemensam läsning och en avslutande gemensam klassuppgift.

Arbetsmaterialen är gjorda av Jenny Edvardsson,
www.jennyedvardsson.se

CENTRALT INNEHÅLL

Svenska 7–9

- Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.
- Att leda ett samtal, formulera och bemöta argument samt sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.
- Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Skönlitteratur som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor. Lyrik, dramatik, sagor och myter.

Svenska som andraspråk 7–9

- Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.
- Att leda ett samtal, formulera och bemöta argument samt sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.
- Skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter från olika tider och skilda delar av världen. Skönlitteratur som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.

Boken

Boken handlar om systrarna Steffi och Nelli som är tolv respektive sju år gamla. För att komma bort från andra världskriget som pågår i Europa skickas de från hemlandet Österrike till en ö i Göteborgs skärgård. De tror att de ska få komma till ett paradys, men möts istället av en karg verklighet. Steffi hamnar hos en familj och Nelli hos en annan. I boken får man följa syskonens vardag och försök att smälta in i den svenska miljön.

En ö i havet är första delen i en serie om fyra delar.

Författaren

Annika Thor är författare, dramaturg och kulturskribent. Hon debuterade som författare 1996 med *En ö i havet*. Sedan dess har hon gett ut flera böcker för barn och unga. Hennes böcker handlar ofta om människor i utsatta situationer.

Inför läsningen

För att förbereda eleverna på läsningen kan du som pedagog få eleverna att bekanta sig med boken och bokens teman.

1. Fråga vad eleverna vet om andra världskriget. Skriv upp allas tankar på tavlan.
2. Visa Österrike på en karta och fundera tillsammans över hur man i slutet av 1930-talet kunde ta sig från Wien till Göteborg.
3. Undersök omslaget. Vad föreställer det? Vilka ledtrådar om handlingen får eleverna från det?
4. Sist kan eleverna på egen hand få fundera över följande frågor. Varför flyr man från sitt land? Hur är det att komma till ett nytt land där man inte ens kan språket? Hur blir man bemött i ett nytt land, tror du? De kan sedan få dela med sig av svaren till sin bordsgranne. Innan ni påbörjar läsningen kan du lyfta frågorna i helklass.

Under läsningen

Läsningen kan genomföras i klassrummet, som tyst individuell läsning eller genom högläsning av läraren och/eller eleverna. Den kan också vara en del av en läsläxa som eleverna får läsa hemma under veckan. Då boken lyfter många viktiga och intressanta frågor är det viktigt att stanna upp i texten och samtala om det lästa.

En modell som kan passa att använda är Aidan Chambers modell för boksamtal. Den utgår från elevernas läsning och det som de reagerat för. Modellen kan sammanfattas med fem grundfrågor:

1. Vad är det du gillar i/med texten?
2. Vad är det du ogillar i/med texten?
3. Vilka frågetecken har du?
4. Vilka mönster ser du?
5. Vilka kopplingar gör du?

Första frågan handlar om sådant som eleverna tycker om i boken.

Andra frågan handlar om sådant som de inte tycker om.

Tredje frågan fokuserar på sådant som eleverna inte förstår eller behöver hjälp med att få förtydligat. Det kan vara ett ord i texten eller ett avsnitt som de upplever som svårläst.

Mönster handlar om att se sådant som upprepar sig i texten. Det kan vara vissa ord, händelser eller teman (exempelvis utanförskap eller vänskap).

Kopplingar kan eleverna göra till sig själva (det här har jag också varit med om ...), till andra texter (denna händelse påminner om den i ...) eller till omvärlden (många människor tvingas fly från sina hemländer även idag).

För att stötta eleverna kan man utgå från ett läsprotokoll som eleverna kontinuerligt fyller i (se nedan). Ett digitalt sådant kan enkelt tas fram i exempelvis Google Dokument.

Gillar	Ogillar	Frågetecken	Mönster	Kopplingar

Under och efter läsningen kan eleverna få fundera över frågorna. De skriver ner sina tankar. Anteckningarna har de med sig till klassrummet när det är dags att samtala om boken. För att alla elever ska komma till tals är det bra att dela in klassen i grupper om cirka 5 elever/grupp. Eleverna delar med sig av det de reagerat på. De lyssnar på varandra, ställer följdfrågor och diskuterar det lästa. Här kommer ett förslag på hur läsningen kan organiseras.

Samtal 1:

Kring kapitlen "Det nya landet", "Sjösjuk", "Världens ände", "Steffis nya rum", "Första brevet"

Samtal 2:

"Nelli är rädd", "Baddräkterna", "Porslinshunden", "Farbror Evert", "Amerika", "Vera"

Samtal 3:

"Väckelsemöte", "Gamla böcker", "Första skoldagen", "Presenten", "Bråket med Britta", "En tjuv", "Omröstningen"

Samtal 4:

"Den avklippta flätan", "Fotograferingen", "I affären", "Källaren", "Jag vill åka hem!", "Påskelden"

Samtal 5:

"Drömmen om läroverket", "Kriget kommer närmare", "Farligt fiske", "Cykelträning", "Elakheter", "Skolavslutningen"

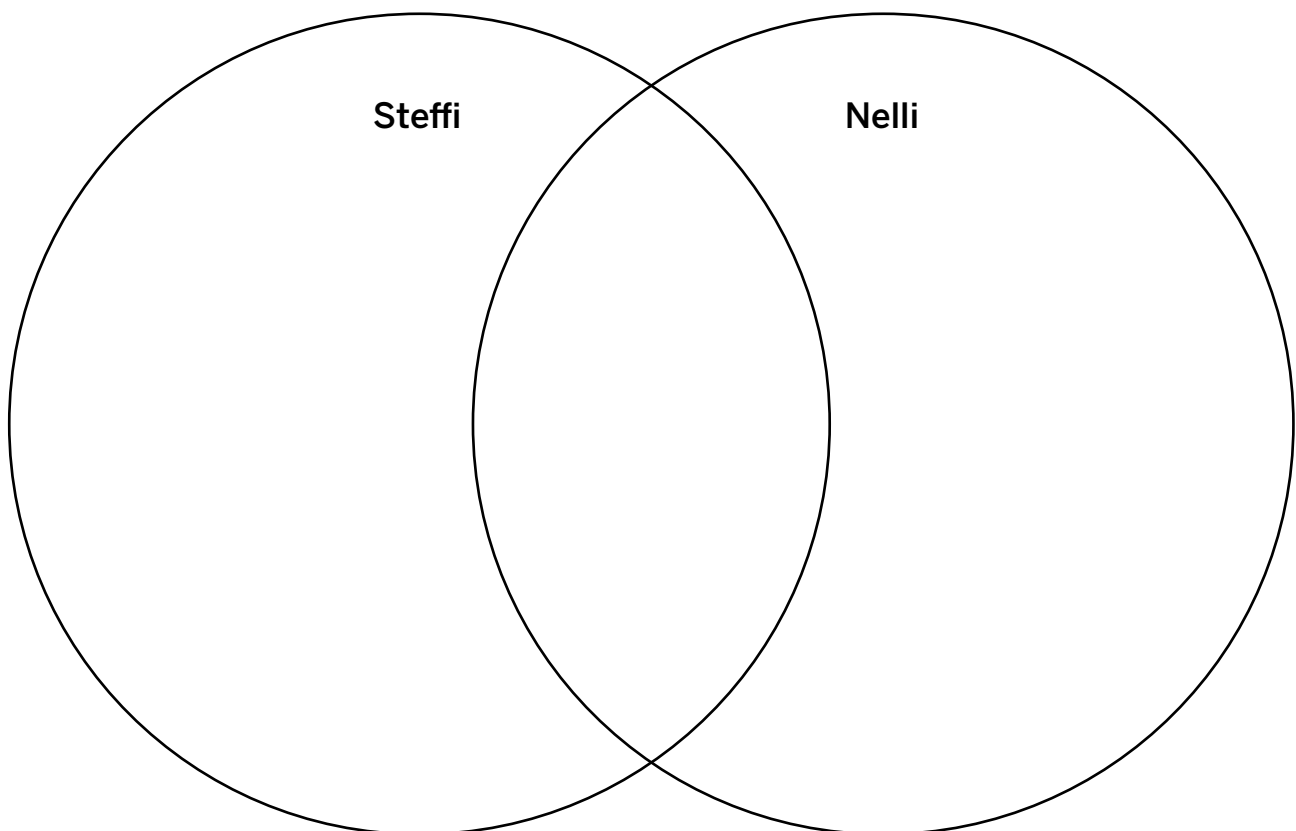
Samtal 6:

"Sommargästerna", "Ingen människa är en ö", "Slagsmålet", "På rymmen", "Min tös", "En ö i havet"

Efter läsningen

I boken får eleverna läsa om de två syskonen Steffi och Nelli. Som avslutande uppgift kan eleverna få jämföra de två syskonen med varandra. Vilka likheter och skillnader finns det mellan dem? Eleverna kan ta hjälp av ett venndiagram:

I det kan de föra in de likheter och skillnader som de hittat i texten. Venndiagrammet kan sedan vara ett stöd för eleverna när de skriver en jämförelse.

Jämförelsen kan inledas med följande meningar:

Jag ska jämföra systrarna Steffi och Nelli. De är karaktärer i boken En ö i havet. Steffi är...